

ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ КОНТРОЛЮ ЗА НОТАРІАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Анна Геннадіївна СЕРВЕТНИК,

доктор філософії

Взаємодія суб'єктів контролю за нотаріальною діяльністю є необхідною умовою забезпечення законності та ефективності функціонування нотаріату. Узгодженість дій державних, самоврядних і внутрішньо-організаційних контрольних суб'єктів визначає результативність контрольного механізму в цілому. А. О. Полянський зауважив, що взаємодія – це полізмістовна категорія, яка має різні вияви, проте характеризується низкою спільних особливостей, притаманних, зокрема, взаємодії правоохоронних органів із судово-експертними установами, а саме: взаємодія – це завжди певна спільність суб'єктів, тобто вона в будь-якому випадку виникає між двома та більше елементами якоїсь реальності; взаємодія обумовлює спільну діяльність відповідних суб'єктів, тобто характеризує загальний для них вектор руху, спрямований на досягнення певної заздалегідь визначеної мети; взаємодія має організаційну основу, адже спільність й узгодженість дій суб'єктів потребує проведення роботи із забезпечення цих дій та особистого контролю кожним суб'єктом процесу їх реалізації; взаємодія завжди має добровільний характер, а також відрізняється повною незалежністю суб'єктів, що беруть участь у взаємодії; на перший план виходить не примус до співпраці, а акумулювання можливостей кожного суб'єкта для ефективного та швидкого досягнення певної мети [1].

Управлінська взаємодія, зазначає І. В. Письменний, полягає в участі у спільній діяльності суб'єктів управління в процесі досягнення суспільно необхідних цілей. Дослідник зауважує, що оскільки управління є соціальним явищем, управлінська взаємодія тісно пов'язана із соціальною взаємодією, яка є більш широким видом соціальних зв'язків. У процесі соціальної взаємодії відбувається взаємовплив та взаємообумовленість окремих соціальних явищ, унаслідок чого вони змінюються, доповнюють один одного і формують єдину цілісну соціальну систему. Головним призначенням взаємодії управлінської є об'єднання зусиль суб'єктів управління в напрямі задоволення соціальних потреб, зумовлених суспільно необхідними цілями [2, с.82].

Аналізуючи різні наукові позиції В.В. Топчій робить цікавий висновок, що всі підходи до тлумачення взаємодії об'єднує єдина думка, що взаємодія – це перш за все взаємний зв'язок між двома (або більше) суб'єктами (об'єктами), які здійснюють вплив один на одного. Усі суб'єкти (об'єкти) взаємодії є складовими елементами певної системи. Проте ми дійшли висновку, що вищенаведені визначення слід поділити на дві групи: взаємодія неживих об'єктів та явищ і взаємодія наділених розумом живих суб'єктів. Відмінність між ними полягає в тому, що при взаємодії неживі об'єкти та явища здійснюють безпосередній або опосередкований вплив один на од-

ного, викликаючи при цьому нову дію (наприклад, передача енергії при контакті). А під час взаємодії наділених розумом живих суб'єктів їх діяльність цілеспрямована, осмислена, має мету. Взаємодія суб'єктів виникає не в результаті здійснення впливу один на одного, а з усвідомлення необхідності здійснення спільних дій, спрямованих на досягнення спільної мети. Під час взаємодії суб'єкти впливають на якісні характеристики один одного [3, с.166]. Разом із тим, автор не врахував, що взаємодія наділених розумом живих суб'єктів не завжди є усвідомленою, цілеспрямованою і зорієнтованою на спільну мету, оскільки вона може виникати спонтанно, під впливом емоцій, соціальних установок або навіть у формі конфлікту, а також що взаємодія може бути асиметричною, коли вплив здійснюється односторонньо і не передбачає узгоджених спільних дій, але при цьому все одно змінює якісні характеристики учасників.

Таким чином, проведений аналіз дає змогу дійти до висновку, що взаємодія суб'єктів контролю за нотаріальною діяльністю - це врегульована нормами адміністративного права та узгоджена за цілями, повноваженнями і процедурами спільна діяльність органів державної влади, органів нотаріального самоврядування та інших уповноважених суб'єктів, яка спрямована на забезпечення законності, належної якості та єдності практики здійснення нотаріальної діяльності шляхом обміну інформацією, координації дій і взаємної підтримки у межах визначеної компетенції.

Значення відповідної взаємодії полягає у наступному: по-перше, попереджає дублювання повноважень окремих суб'єктів, що в свою чергу дозволяє зменшити адміністративні витрати; по-друге забезпечує узгодженість дій різних за статусом та функціональним призначенням суб'єктів; по-третє, забезпечує комплексність контролю, що в свою чергу підвищує рівень правової визначеності й довіри до нотаріату; по-четверте оперативний обмін інформацією та спільні превентивні заходи знижують ризики зловживань; по-п'яте, методична підтримка та зворотний зв'язок сприяють підвищенню кваліфікації; по-шосте, створює умови для балансу державного контролю та інших видів контролю, що забезпечує сталий розвиток інституту нотаріату.

Список використаних джерел:

1. Полянський А.О. Адміністративно-правові засади взаємодії судово-експертних установ з правоохоронними органами: монографія / Харків: Вид-во, 2020. 372 с.
2. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. К. : НАДУ, 2010. 820 с.
3. Топчій В. В. Взаємодія та координація в діяльності органів внутрішніх справ з виявлення та розкриття злочинів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2015. Вип. 30, т. 2. С. 165–169